

INHOUDSOPGAVE

	Blz.
Inhoudsopgave	1
OPROEP: (foto) materiaal bevrijding	1
Open Monumenten Dagen 14 en 15 september 2019	2
- 4 Jubileums	4
Diepvriezen; door Jan Staal	8
Bouw openlucht zwembad Peize	10
De veenbrand van 1959 en 1960; door Be Hagenauw	14
Excursie Archief Assen	15
Uit de Hopbel van 30-05-1959	15
Bouw Kortland	16

OPROEP

In het kader van 75 jaar bevrijding in 2020 zoekt het bestuur foto's, films, verhalen, voorwerpen, recepten, kleding of ander textiel, uit /over/van de oorlogsperiode in Peize en de bevrijding van Peize.

Op onze vorige oproep zijn inmiddels enkele verhalen binnengekomen. Al eerder hadden wij een zgn. bevrijdingsrok ontvangen.

Heeft u materiaal dat u wel in bruikleen wilt geven (of wilt afstaan) voor de tentoonstelling neem dan contact op met één van de bestuursleden. Zie daarvoor de gegevens op het binnenblad van de kافت.

OPEN MONUMENTEN DAG(EN)

14 en 15 SEPTEMBER 2019

In het weekeinde van 14 en 15 september 2019 was het weer Open Monumenten Dag. Dit jaar met het thema “Plekken van Plezier”. In Peize en Peizermade waren enkele monumenten geopend en er werd op andere plaatsen ingespeeld op het thema van dit jaar.

De volgende activiteiten waren in het weekeinde te bezoeken:

- De Paisermeul aan het Molenpad. De korenmolen uit 1898 was beide dagen geopend en de molenaar was aanwezig om de bezoekers te vertellen over het ‘reilen en zeilen’ van deze monumentale molen.
- De dorpskerk –deels uit de 2^e helft van de 13de eeuw- aan de Kerkstraat was alleen op zaterdag geopend en de bezoekers konden het rijksmonument met het zeer oude orgel, de prachtige preekstoel, het zandstenen doopvont en ander meubilair bezichtigen. Beide rijksmonumenten kregen enthousiaste bezoekers tijdens deze Open Monumenten Dag(en).
- In Peizermade was het voormalige Watergemaal Hamersweg uit 1935 beide dagen geopend voor bezichtiging en hier kon men uitleg krijgen over de geschiedenis en werking van het gemaal.

De functie van het watergemaal is komen te vervallen, een nieuw gemaal bij het transferium Hoogkerk heeft het werk overgenomen, maar het oude gemaal ‘verteld’ nog steeds de geschiedenis in dit van oorsprong natte gebied bij Peizermade en het gebied ten zuiden ervan. Het gebouw inclusief de dieselmotor verdient het om de status van Monument te krijgen.

- Bij het watergemaal kon men dit jaar op zaterdag en zondag ook weer aan boord gaan van de praam die een tocht maakte over het water van Peizermade naar Roderwolde via het Peizerdiep en de Onlanden en door de Schipsloot naar de haven van Roderwolde, nabij molen “Woldzigt”. Deze prachtige praamtocht had Roderwolde ook als vertrekpunt, want de reis was alleen een enkele reis, om zo veel mogelijk passagiers van deze praamtocht te kunnen laten genieten. Voor de fietsers werden de fietsen overgebracht van Peizermade naar Roderwolde of andersom en ook de chauffeurs werden met een pendeldienst teruggebracht naar het startpunt van hun reis over het water. Al met al gingen 230 personen met de praam mee en wat de verhalen vertellen, waren het zeer gezellige praamtochten, welke zeker een mooie rol speelde in het thema “Plekken van Plezier” tijdens deze Open Monumenten Dagen.

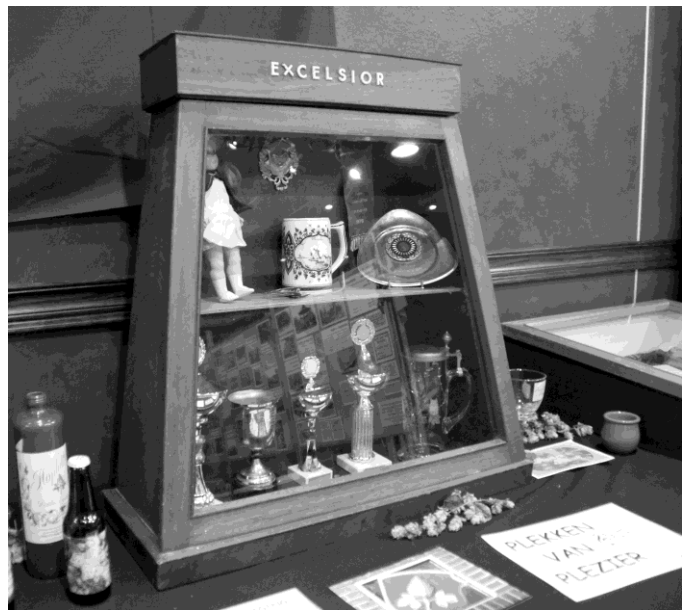
In de praam; vertrekpunt Peizermade

interieur watergemaal

In café Ensing aan de Hoofdstraat was in het weekeinde van de Open Monumenten Dag(en) een tentoonstelling ingericht, door de Historische Vereniging Pezie-Peize, over het thema “Plekken van Plezier” in de voormalige gemeente Peize die door z’n 250 personen werd bezocht.

Het hoofdonderdeel van de tentoonstelling was de verzameling van Horecapanden in Peize, Peizerwold en Peizermade. De vele oude en of nieuwe foto’s van logementen, tapperijen, cafés enz., waren voorzien van adres en de naam; en gegevens als bouwjaar; eigenaren en de jaren dat ze het pand runden. Bij de foto’s waren krantenadvertenties gezocht over het Horeca-pand met vermakelijk en plezierige evenementen door de jaren heen.

Ook werden er nog foto’s tentoongesteld van andere “Plekken van Plezier” in Peize en de omliggende dorpen en buurtschappen in het gebied van de vroegere gemeente Peize. Muziekvereniging Excelsior, de sportverenigingen, Carnavalsvereniging “De Hopplukkers”, Zomerbad Peize, het Bosplan, Boomplantdag, Toneel, Floralia, Crazy race, Vereniging Volksvermaken Peize, Dorpshuis, Peizer Jeugdhonk, Optochten en heel veel andere plekken waren te zien op deze tentoonstelling die druk bezocht werd op beide dagen in dit Monumenten weekeinde.

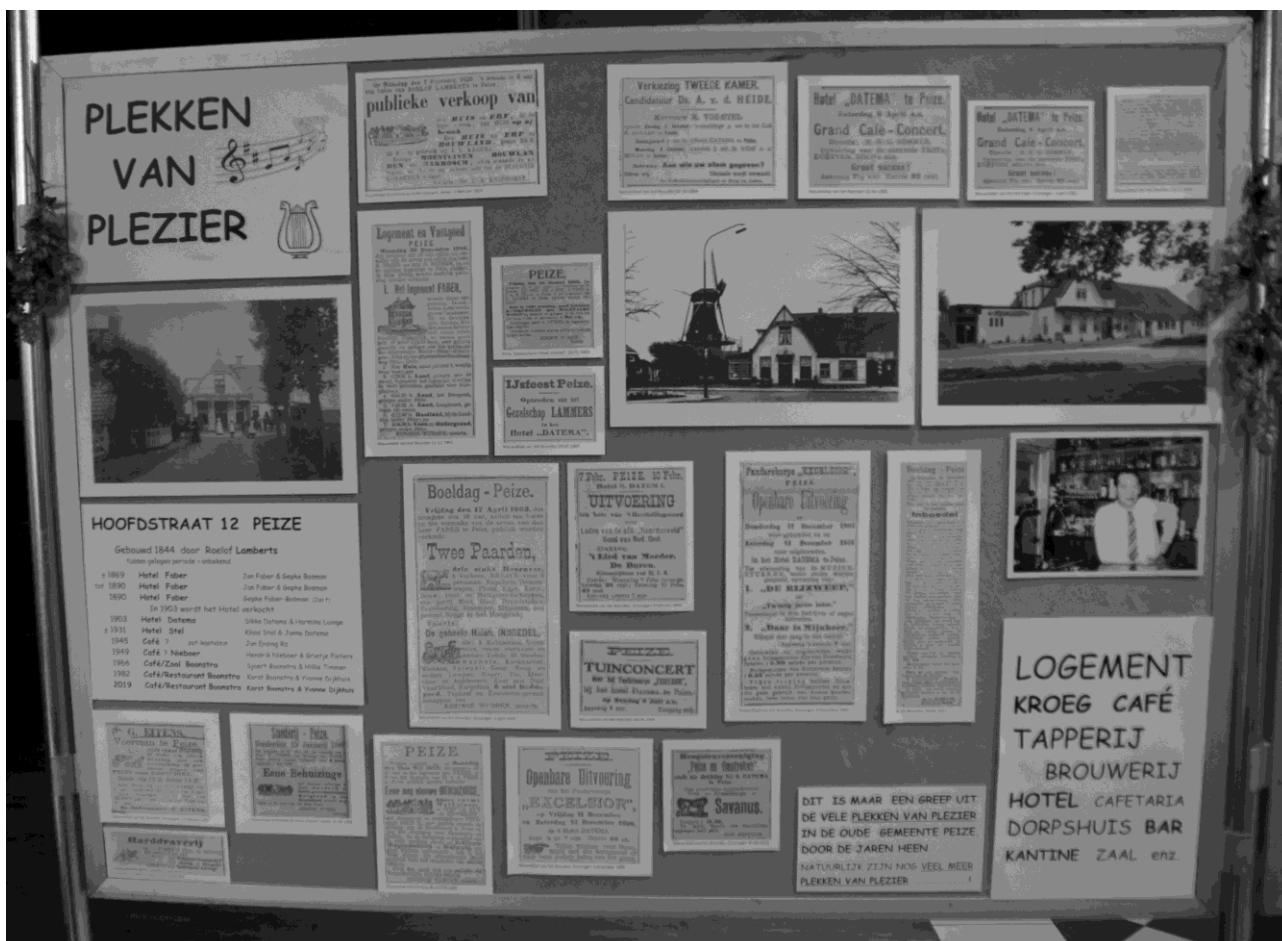
Omdat café Ensing aan de Hoofdstraat als café ook één van huidige plekken van plezier is en dan zeker ook in dit Open Monumenten Dag-weekeinde (OMD = tweede weekeinde in september) waren er beide dagen ook artiesten in het café die een optreden verzorgden. Met een professionele geluidsinstallatie werd het geluid verzorgd door Albert (Heuilaand). De artiesten die optraden waren De Klungel van de Jungle (zij –G.V-B- was hier veertig jaar geleden mee begonnen, bij de Carnavalsvereniging “de Hopplukkers”); De Aldi Zusjes, Sjantina en Heleentje; De Gebroeders Heuilaand, Albert en Herman en de jonge talentvolle zangeres Daniëlle Wijkstra zong op zondag enkele liedjes, waaronder haar eerste eigen lied “Alles wat ik wil”. Vele fans en bezoekers van de tentoonstelling waren bij de optredens aanwezig, waaronder enkelen zelfs op beide dagen. Het weekeinde was heel gezellig en druk en we kregen later uit verschillende hoeken te horen dat de mooiste “Plekken van Plezier” in Peize was geweest.

De Aldi zusters

Daniëlle Wijkstra met een jonge fan

2019 > VIER JUBILEUMS IN DE PEIZER HORECA <

Ook nog een vermelding waard was het dat Peize ook nog vier jubileums in de Horeca had dit jaar. Tijdens de voorbereiding van de tentoonstelling vroeg Annelies van Zonneveld van Café Ensing of de Historische vereniging kon vertellen hoelang de familie Ensing een café heeft in Peize. Voor de

tekstkaartjes waren al veel gegevens vergaard, dus dan moesten we dat even verzamelen en uitrekenen hoeveel jaar de familie Ensing dit deed.

JUBILEUM 1

Reinder Ensing⁽¹⁾ en zijn vrouw Liena Zuidenveld kochten in 1869 het café in het pand Kerkstraat 4. Zijn zoon Jan Ensing nam het in 1892 over van zijn ouders. Met zijn vrouw Harmanna Ebbinge deden zij op hun beurt, rond 1933, het café weer over aan hun zoon Reinder Ensing⁽²⁾. Hij was getrouwd met Jantien Huiberts en na zijn overlijden in 1942 zette zij het café voort aan de Kerkstraat tot de verhuizing van het café in 1949. De familie Ensing had 80 jaar het café gehad aan de Kerkstraat. In 1949 ging Jantien Ensing-Huiberts verder met het café in het aangekochte cafépand aan de brink (Hoofdstraat 52) en zij deed het café “Brinkzicht” in 1961 over aan haar zoon Harmannus (Mans) Ensing en Sjoukje Oldenburger. In 2006 ging het café over naar de vijfde generatie Ensing t.w. naar Reinder⁽³⁾ Ensing en Annelies van Zonneveld.

Hoofdstraat 52, links waar nu café Ensing gevestigd is

Nu, in 2019, bestaat Café Ensing 70 jaar aan de Hoofdstraat. Tel je de periode Kerkstraat op bij de periode Hoofdstraat dan heeft de familie Ensing dit jaar dus precies 150 jaar een café in Peize, door 5 generaties en 3 keer een Reinder. Dit was het eerste jubileum, want toen we verder keken bleek dat er nog 3 jubileums waren.

JUBILEUM 2

Het pand Hoofdstraat 12 is gebouwd in 1844 door Roelof Lamberts als logement. Vele eigenaren (o.a. Datema, Nieboer) heeft dit Horeca-pand gehad. In 1966 is het pand gekocht door Sjoert en Hillie Boonstra-Timmer. Zij hebben het café jaren gerund en het is in 1982 overgegaan naar hun zoon Karst Boonstra en Yvonne Dijkhuis. Dit jaar (2019) bestaat het Horeca-pand met café, zaal en restaurant dus 175 jaar. Dit is hierdoor het tweede jubileum. In de nabije toekomst zal het pand met café en restaurant -door de derde generatie Boonstra- ook weer een ‘logement’ gaan worden.

Hoofdstraat 12, waar Boonstra nu gevestigd is

JUBILEUM 3

Het derde jubileum is toegekend aan het pand De Pol 1. In dit pand met café/bar en cafetaria, thans gerund door Geert en Reina Pakes, zijn Gus Kok en Jantje Geersing in 1959 begonnen met het bakken van patate frites (patat). Ze verkochten er toen ook vis en gebakken vis in de zaak, waar ze voorheen een winkel in groenten en vis hadden. Zij hebben later het bedrijf overgedaan aan hun zoon Gus Kok en Trientje Rozeveld. In de jaren dat zij het bedrijf runden, is het pand diverse keren verbouwd en uitgebreid tot het pand is geworden zoals we dat nu kennen. Vanaf 1990 verhuren zij het cafépand met de cafetaria. De vis verdween van de kaart maar vele snacks kwamen erbij op de menukaart. Wat zeker is, is dat in de afgelopen 60 jaar hier al vele kilo's patate frites gebakken zijn, de eersten nog van zelf geschilde aardappelen.

Cafetaria Kok na de 2e uitbreiding

Steeds warme vis en patate
frites aanwezig.

GUS KOK.

JUBILEUM 4

Voor het vierde jubileum Horeca-pand gaan we weer terug naar het centrum van het dorp, namelijk naar Hoofdstraat 3. In 1989 is deze voormalige boerderij gerestaureerd en verbouwd tot Herberg Brouwerij “De Peizer Hopbel”. In het pand werd in het achterste gedeelte van de schuurruimte een installatie geplaatst voor het brouwen van bier. Het bier dat werd gebrouwen kreeg de naam “Peizer Hopbel Bier”. Ter plaatse in de herberg werd direct vanuit de grote koperen ketels het bier getapt voor de gasten in dit toen nieuwe Horeca-pand. Het eerste biertje werd getapt in 1989 en dat is dus 40 jaar geleden. Het brouwen van bier is gestopt, maar het is wel een Horeca-pand gebleven. Het restaurant met café “De Peizer Hopbel” wordt thans gerund door Sandra Jansen-Boonstra, Ate van der Veen en Frits Franke.

De Historische Vereniging Pezie-Peize wil de bovengenoemde vier Horeca-bedrijven hierbij feliciteren met hun jubileum dit jaar en dat er nog vele jaren mogen volgen voor nieuwe jubileums in de toekomst.

Artikel en foto's Jacob Bezema

GEZOCHT

Naar aanleiding van het volgende artikel over ‘Diepvriezen in Peize’ door Jan Staal is de redactie van *Tiedschrift* op zoek naar foto's van deze diepvrieskluis.

DIEPVRIEZEN

door Jan Staal

Tegenwoordig is in bijna iedere woning een diepvrieskist of -kast aanwezig en vinden we dat heel gewoon. Het diepvriezen in Peize is in plm. 1957 begonnen. In die tijd werden in veel plaatsen in Drenthe, vooral door propaganda en voorlichting van het DLG, diepvriesverenigingen opgericht. Zo ook in Peize.

Voor het bewaren van vlees en groenten werd gebruik gemaakt van de methode van wecken. Door onderzoek was gebleken dat er veel voedingswaarde en vitaminen op deze wijze verloren gingen.

Na een voorlichtingsavond was een groep inwoners bereid om te proberen in Peize het diepvriezen van de grond te krijgen. De groep is vele avonden op huisbezoek gegaan. Eerst bij de bewoners die bij de landbouw betrokken waren en later bij de andere bewoners. Vaak moesten ze meerdere malen naar het zelfde adres. De opzet was ten minste 60 geïnteresseerden te vinden, niet om een voorziening in huis maar om een vereniging op te richten en dan een plek te zoeken voor een gebouw waarin de diepvries geplaatst kon worden.

Ook werd nog een bezoek gebracht aan Norg, waar reeds een installatie in gebruik was. Mede door de daar aanwezig gebruikers en hun spontane verhalen over het gebruik om op deze manier je levensmiddelen te kunnen bewaren, waren plm. 60 bewoners bereid om ook in Peize hiermede te starten.

Op 16 februari 1959 werd opgericht “de Coöperatieve vereniging tot exploitatie van Diepvrieskluizen Peize en Omstreken G.A. te Peize”. Als bestuursleden werden gekozen de mensen die vele dagen op pad waren geweest om leden te werven. Voor de historie noem ik de namen. Het waren de dames Antje Klunder en Roelfje Steenberg, de heren Hendrik Birze, Marten Koenes, Jannes Barteld Douwes, Jeremias Ensing, Jan Venekamp, Jan Garbrand Staal en Pieter Vries. De laatste was directeur van de zuivelfabriek en via hem kon de vereniging een perceel grond bij die fabriek in erfpacht krijgen.

Om een startkapitaal te krijgen moest ieder lid f 55,00 storten als ledenkapitaal. Ook mocht f 550,00 gestort worden. De eerste groep betaalde dan jaarlijks rente, aflossing, stroom en onderhoud. En de tweede groep betaalde alleen voor stroom en onderhoud.

Als installatie werd gekozen voor een niet gekoeld vertrek waarin twee rijen bakken werden geplaatst die diepgevroren werden. Iedere rij werd in 30 gelijke vakken verdeeld met houten tussen schotten, zodat de koude door de gehele bak kon worden geblazen en door een open tunnel in het midden weer terug kon naar de motor. Op iedere rij werden 30 deksels gemaakt, die met een hangslot kon worden gesloten. Ieder lid had een eigen sleutel.

Op 11 februari 1959 werd het gebouw door de toenmalige burgemeester P.D. Edel geopend. Hij sprak de hoop uit dat ook de “arbeiders bevolking” van deze moderne voorziening gebruik zou kunnen maken. De installatie werd geleverd door firma FRIDINA uit Groningen, die ook de nazorg en onderhoud van de machines verzorgde.

Per rij kluizen mocht per dag plm. 400 kg. worden ingevroren. Door loting werden de sleutels uitgereikt zo dat voor de eerste keer er niet teveel per dag kon worden gebracht en op 5 maart kon ieder de kuis gaan gebruiken. Ieder lid had een eigen sleutel en de voorzitter van de vereniging had een moedersleutel, waarmee zo nodig alle kluizen konden worden geopend.

Dit kon nodig zijn voor een monteur, maar ook voor controle door de vleeskeuringsdienst van het slachthuis uit Groningen. Deze kwam regelmatig om b.v. frauduleuze slachtingen op te kunnen sporen en of er ook te veel bacteriën aanwezig waren. Voorschrift was dat alles wat in een kluis bewaard werd goed verpakt moest zijn.

Bij één controle was er groot paniek. De voorzitter moest mee, in een kluis zat iets verdachts. Na onderzoek bleek dat de eigenaar van die kluis een kattenfokkerij had. Als voedsel voor die dieren kocht hij bij een kuikenbroeder uitgeselecteerde kuikens en vroom die in. Deze kuikens waren degelijk verpakt, niet verboden en maatregelen nemen was niet nodig.

Reeds in 1960 kwamen er veel nieuwe dorpsgenoten vragen naar een mogelijke uitbreiding. Na veel overleg, mede over hoe het met de financiën moest werd besloten door de leden, na voorlichting door het DLG, het gebouw te vergroten en er een diepvrieskast in te plaatsen met 48 cellen. Dit werden dan 3 cellen boven elkaar, weer elk een deur die met een hangslot kon worden afgesloten. De leden besloten dat tot bouw mocht worden overgegaan als voor alle 48 kluizen een eigenaar was gevonden. Hiervoor werden 4 nieuwe leden belast n.l. de heren A. Arents, K. Roos, E. Tienkamp en J. Zwart en in korte tijd waren alle 48 kluizen bezet. Op 3 maart 1961 werd deze tweede kluis in gebruik genomen. Er waren zelfs leden die meer vriesruimte nodig hadden en er daarom een tweede kluis bij namen. De meeste leden betaalden plm. f 70,00 per jaar en zij die bij de aanvang f 550,00 hadden gestort betaalden plm. f 20,00 per jaar. Spoedig bleek dat het diepvriezen niet meer weg te denken was.

Langzaam waren enkele leden van de diepvriesvereniging er van overtuigd dat een diepvries thuis toch wel veel gemakkelijker zou zijn. Na de grote economische vooruitgang besloten meerdere leden dan ook om uit de vereniging te stappen en thuis een diepvries aan te schaffen. De wens van de burgemeester, uitgesproken bij de opening, zou in vervulling gaan maar geheel anders dan hij verwachtte. De massa besloot niet een vrijgekomen kluis over te nemen, maar verkoos voor een kist of een kast in eigen huis. Hierdoor werd reeds in 1979 besloten de laatst gebouwde 48 cellen stop te zetten, anders werd het geheel voor de overgeblevenen te duur. In 1981 werd aan de leden een vragenlijst voorgelegd met de volgende 3 vragen:

1. wil graag op dezelfde wijze doorgaan;
 2. wil zo nodig de cel wel afstaan;
 3. wil zijn cel graag afstaan.
- De overgrote meerderheid koos voor vraag 2 en 3.

Gedeeltelijke sluiting diepvrieskluizen

Op de jaarvergadering van de Coöp. Ver. tot Exploitatie van Diepvrieskluizen te Peize werd o.a. het voorstel aangenomen een onderzoek te houden bij de leden. De gestelde vragen waren:

1. zou graag op dezelfde voet verder gaan;
2. zou graag willen stoppen;
3. zou zo nodig willen stoppen.

Uit het gehouden onderzoek is gebleken dat $\pm \frac{1}{3}$ van de leden graag afstand van hun cel willen doen. Door de steeds stijgende kosten van onderhoud en de ouderdom van de koelinstallatie heeft het bestuur besloten de achterste cel (48 stuks) per 1 januari 1980 te sluiten. De leden die graag willen stoppen en meest zelf een diepvriezer thuis hebben, hebben dan ruim de gelegenheid om tegen 1 januari 1980 die maatregelen te nemen, die voor hen de meest juiste zijn. Voorlopig blijven er dan nog 60 cellen in gebruik.

Hopbel 15-09-1979

Op de leden vergadering van 24 februari 1981 werd medegedeeld dat de huidige eigenaar van de fabriek, de heer Kamps, bij sluiting het gebouw voor f 8.000,00 wilde overnemen. Met algemene stemmen werd besloten de diepvries te sluiten, de vereniging op te heffen en wel per 1 juni 1981, het gebouw aan de heer Kamps te verkopen en de gehele afwikkeling aan het bestuur over te dragen.

Door de leden werd een enveloppe met inhoud aan mevrouw A. Hagenauw-Klunder en de heer J.G. Staal overhandigd omdat zij vanaf de oprichting deel hadden uitgemaakt van het bestuur en daarvoor veel werk hadden gedaan. Later heeft de rest van het bestuur nog besloten de administratie over te dragen aan de historische vereniging te Peize.

BOUW OPENLUCHT ZWEMBAD PEIZE

Deel 1

50 jaar geleden werd op 11 juli 1969 het openlucht zwembad aan de Smeerveensedijk in gebruik genomen. De officiële opening was 9 maanden later op 18 april 1970.

Het heeft wel enige tijd geduurd alvorens het zwembad een feit werd. In onderstaand verslag voor de raadsvergadering van 7 maart 1967 wordt de volgende voorgeschiedenis vanaf 1960 vermeld.

Behoort bij punt 2, no. 7, van
de raadsvergadering d.d.
7 maart 1967.

Keuze terrein zwembad

1. **Voorgeschiedenis.** Nadat in 1961 bekend werd dat het natuurbad te Roden zou worden verplaatst naar een zuidelijker deel van die gemeente - waardoor de afstand vanaf Peize meer dan 6 km zou worden - is het plan opgevat tot een eigen bescheiden openluchtbad te komen. Daaraan was in 1960 voorafgegaan een onderzoek naar de stichting van een gemeentelijk kanpeerterrein nabij Bommelier (gunstig terrein, mogelijkheid van plasvijver door afsnijding Peizordiep). Door de excentrische ligging t.o.v. het dorp werd door het toenmalige college van b. en w. (wethouders Birze en J. Luinge) het terrein aan de Roderweg gekozen, hetwelk sindsdien in het uitbreidingsplan is opgenomen. Het daarna aan de raad en Gedeputeerde Staten bekende, door de Grontnij opgemaakte, zwembadplan, werd dan ook aanvankelijk opgezet in combinatie met het bedoelde gemeentelijke kanpeerterrein. Aan deze samenhang is, voorzover het een totale gemeentelijke opzet betrof, een einde gekomen door de oprichting van de particuliere camping "De Driekamp" (fam. Willems-Ansing). Uiteraard blijft de, ook in meerdere deskundige adviezen tot uiting gekomen, wenselijkheid van de combinatie camping-zwembad voor de hand liggend, omdat beide van de verhoogde aantrekkelijkheid kunnen profiteren. In die geest is dan ook aan de exploitant van de particuliere camping medegedeeld dat naast zijn terrein een zwembad zou worden gesticht.

De huidige plek waar het zwembad is gerealiseerd had in eerste instantie niet de voorkeur van de ingestelde Zwembadcommissie. Zij adviseerde B&W om het zwembad te realiseren in het bosplan in het uitbreidingsplan op De Es.

Het College van B&W zag hierin wel voordelen maar zette ook de nodige vraagtekens zoals in de navolgende notitie zijn opgenomen.

Nieuw terrein.

De Zwembadcommissie heeft ons geadviseerd, lettende op de vorengenoemde bezwaren, de keuze voor een ander zwembadterrein te laten vallen op het bosplan in het uitbreidingsplan De Es. De commissie wijst op de navolgende voordelen van die plaats in vergelijking tot de huidige situatie:

1. rustiger ligging met name t.o.v. het verkeer;
2. beboste (beschutte) omgeving;
3. betere (zand-) grondslag en vermoedelijk een lagere grondwaterstand;
4. de nabijheid van het sportveldencomplex;
5. geen grondaankoopbezwaren.

De onder 1, 2 en 3 genoemde voordelen worden door ons erkend, zij het dat wij daarbij moeten aantekenen:

- ad 1. Deze ligging zal tegelijk aanmerkelijk minder bezoek veroorzaken, allereerst omdat de camping-combinatie vervalst, voorts omdat in de eerste jaren (zolang de Patersvoldseweg niet tot stand is gekomen, en ook dan nog) geen of belangrijk minder touristisch verkeer aanwezig zal zijn. Om dit laatste bezwaar te ondervangen (en ook om te ontkomen aan de noodzaak om een aparte toegangsweg aan te leggen) zou de entree vanaf de Hereweg nogelijk moeten zijn. Vermoedelijk zal dan in verband met de gegeven situatie aan de westzijde van het bosplan het zwembadterrein ingesloten moeten liggen in de bebossing (vanaf de weg niet zichtbaar).
- ad 2. Uiteraard wordt ook op het huidige terrein (Roderweg) in een beschuttende beplanting ruimschoots voorzien.
- ad 3. De betere grondslag en grondwaterstand achten wij, lettende op hetgeen wij hieromtrent al (onder 2e) opmerkten, geen doorslaggevend voordeel.
- ad 4. Voorts menen wij dat de nabijheid van de sportveld-accomodatie niet een reëel zakelijk voordeel kan zijn, integendeel zal de exploitatie van het zwembad geheel onafhankelijk van het sportveldgebruik moeten geschieden. Wij zien t.a.v. het aantal bezoeken een duidelijk voordeel door de nabijheid van de camping in de recreatieve sfeer en niet vanwege de bezoekers van sportwedstrijden, noch van de sportbeoefenaars zelf.
- ad 5. T.a.v. de grond-eigendom verwijzen wij naar het gestelde onder f2, waaraan wij toevoegen dat bij de handhaving van het huidige terrein de grondverzekrijging, mits thans direct aanhangig gemaakt, nog tijdig kan worden verzokerd.

Tegen de keuze van een zwembadterrein in het bosplan bestaan tenslotte bij ons de volgende overwegende bezwaren:

1. De rust in het natuur- en wandelbos zal, althans in een belangrijk deel daarvan, door de aanwezigheid van het zwembad vooral in de mooie zomermaanden voorgoed verstoord worden.
2. Wij achten het in verband met de omvang en landschappelijke betekenis van het bos (± 12 ha) niet verantwoord daarvan een gedeelte ad $\pm 2 \text{ à } 3$ ha te onttrekken, met name niet voor dit doel.

Voorts menen wij dat de aanleg van de openbare nutsvoorzieningen (water, electriciteit, evtl. gas), alsmede de ontsluiting en de lozing van het afvalwater m.b.t. het bosplanterrein ietwat grotere problemen meebrengen dan bij de huidige situatie het geval zal zijn.

De voor- en nadelen van de beide terreinen tegen elkaar afwegende, menen wij dat aan het terrein Roderweg de voorkeur gegeven kan worden indien aan de volgende voorwaarden kan worden voldaan:

1. In verband met de mogelijkheid dat het terrein voldoende oppervlakte behoudt na een verlegging in zuidelijke richting kunnen van de grondaankoop met name van H. Hartlief uitgezonderd worden diens percelen nrs. 1999 en 803. Hierdoor kunnen deze twee kampen bij het bedrijf behouden blijven en worden de aankoopmogelijkheden van de percelen 804 en 810 gunstiger.
 2. Aangezien tegen de in- en uitgang op de Roderweg voorlopig overwegende bezwaren bestaan verdient het dringend aanbeveling deze entree te verplaatsen naar de Oude Voldijk. Ter verkrijging van deze toegang en voor parkeerruimte moeten grondaankopen gedaan worden van G. Suurd (toegangsweg en achtergedeelte perceel 2468) en van J. Luinge Rzn. (achtergedeelte perceel 2240). Deze perceelsgedeelten zijn tijdelijk in gebruik als korfbalterrein. Voorts dient daar ter plaatse een voetbrug te worden aangelegd, omdat het geen aanbeveling verdient gebruik te maken van de camping-ingang met bestaande voetbrug.
- Een en ander is op de hierbijgaande situatie-schets verduidelijkt.

Burgemeester en wethouders
der gemeente P e i z e,

P.D. Edel, burgemeester.

H. Nienhuis, wethouder.

Op 10 april 1967 werd er een openbare vergadering van de Zwembadcommissie in café Boonstra gehouden waar bleek dat de overgrote meerderheid van de aanwezige inwoners voor de keuze van het zwembad op De Es was. De Zwembadcommissie besloot daarom om achter het voorstel van

B&W te staan maar met de bepaling dat mocht blijken dat realisering van het plan bij het sportveldencomplex wel mogelijk mocht zijn dat dan hierover opnieuw zou worden gesproken.

De Grontmij (Grondverbetering- en Ontginningsmaatschappij N.V.) kreeg de opdracht om te komen met ontwerpen en een globale kostenraming voor de bouw van het zwembad.

Op 13 augustus 1968 diende de Grontmij hiervoor de schetsontwerpen en kostenraming in.

In de openbare vergadering van 3 september 1968 besloot de raad een krediet van f 35.000,- beschikbaar te stellen voor het bestek klaarmaken door de Grontmij voor de bouw van het openluchtzwembad en een krediet van f 140.000,- beschikbaar te stellen voor de bouw van het zwembad.

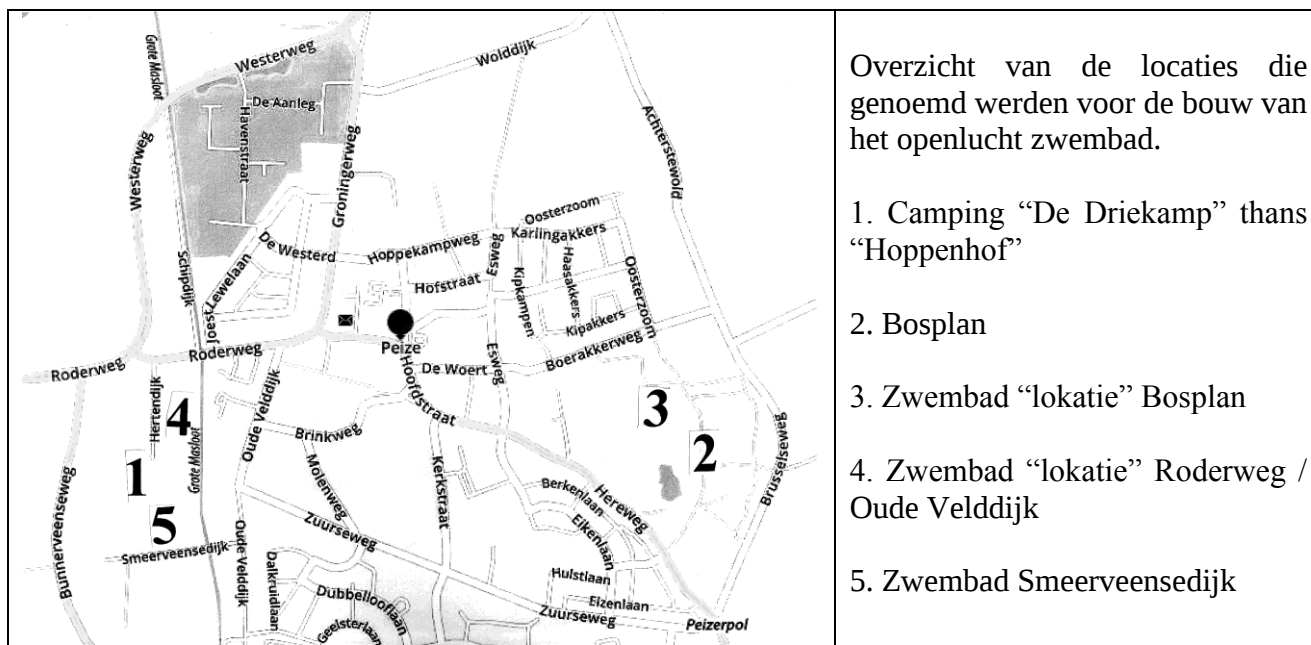
De kredieten voor het bestek en de bouw lijken misschien wat een lage kant maar daar zit de volgende rekenom achter:

Benodigd voor de bouw	f 525.000,-	minus f 270.000,- (I.C.S.-subsidie)
		f 80.000,- (bijdrage van de bevolking).
Tezamen	f 350.000,-	
Wordt	f 175.000,-	
	=====	

In “Uit de Raad van Peize” in de Hopbel van 14 september 1968 wordt aangegeven dat het gaat om een verwarmd bad met een ondiep bassin van 16 x 16 meter en een diep- en halfdiep bassin van 17 x 25 meter.

Op 6 december 1968 wordt de N.V. Nederlandsche Aannemingsmaatschappij “Nedam” uitgenodigd om prijsopgave te doen voor de bouw van het openlucht zwembad.

Wordt vervolgd.

DE VEENBRAND VAN 1959 EN 1960

door Be Hagenauw

Tijdens de veenbrand zat ik in de klas 6 bij meester Rozeman. In het klaslokaal waar je uit het raam keek zag je dikke rookwolken. Er was brand zeiden wij. Er waren boeren aan het branden; slootjes, aardappelloof kortom alles wat brandbaar was. Er was toen geen sprake van milieuvervuiling of luchtverontreiniging.

Na de school gingen wij op onderzoek uit. Ik woonde op de Oostingslaan en dus vlakbij het Bunnerveen, “wat trouwens ons speelterrein was”, en zagen de veenbrand. Wij hadden er geen weet van wat de gevolgen waren. Het is in ongeveer 1 tot 2 dagen vanaf de Vaartweg (toen meijershof) tot aan de bezembinderij van Gebroeders Kok gekomen. Mede door de enorme droogte en de ruigte die er was.

Er volgen nu enkele zinnen uit het archief van de Hopbel en aan mij gegeven door de Historische Vereniging van Peize.

Hopbel 13 juni 1959: Dikke rookwolken en vurige vlammen in het Bunner- en Peizerveen. Doordat de brandweer verkeerd reed moest het blussingswerk worden overgelaten aan het korps uit Vries. Het dorpje Winde zat onder een dichte rookwalm. Mede door de straffe zuidwestenwind kwam de veenbrand weer naar boven.

Hopbel 27 juni 1959: Harde oostenwind deed het vuur weer aanwakkeren. Nu achter Bunne en zat men in Lieveren in de rook. De brandweren van Peize, Roden, Vries en Norg werden opgetrommeld, dit ging met het angstige geluid van de sirene.

En zo smeulde de veenbrand zich een weg door de ruigte en heide. Door het optreden van het Vriezer korps is het te danken dat ons huis er nog staat, aldus de familie Kok. De Eelder brandweer stuitte de brand naar de woning van Sip en Gerard van der Veen en de Peizer vuurvreters bij de woning van familie Nijhuis achter De Streek, dat ongeveer 5 á 10 meter van het veen verwijderd was.

Er zijn duizenden liters water over het smeulende veen gestort en ook de heide werd nat gehouden. En niet te vergeten er kwamen honderden nieuwsgierigen op af, al dan niet lopend.

Tot zover de verslagen uit de Hopbel. Voor kinderen van toen was het feest. Brandweer, militairen het kon niet op. Wij als kinderen kregen tranen in de ogen van de rook, het roet en de stank.

Nu als volwassen kinderen tranen in de ogen om al dat moois wat is weggegaan. Weggeven is het betere woord nu. Het is jammer genoeg niet meer terug te draaien. De wegen die er nu liggen hadden fietspaden moeten worden en de rest laten liggen.

Opmerking redactie:

De artikelen uit de Hopbel waar Be Hagenauw naar verwijst zijn opgenomen in *Tiedschrift* 12 van september 1999, bladzijden 8 t/m 12.

EXCURSIE DRENTS ARCHIEF

9 SEPTEMBER 2019

Aan de excursie naar het Drents Archief in Assen namen 15 personen deel.

Het Drents Archief is het Regionaal Historisch Centrum voor de provincie Drenthe, en de voortzetting van het oude Rijksarchief in Drenthe.

Het gebouw werd in de periode van 1897-1901 gebouwd als Rijksarchief en Provinciaal Museum, en staat op de plaats waar een deel van het voormalige klooster Maria in Campis stond. Dit is nog te zien aan de oude kloostergang aan de westgevel van het archief.

De oude kloostergang

archief in de kelder

Na een uitgebreide inleiding over wat er zoal te vinden is in het archief kregen we een rondgang door het gebouw.

Uit de Hopbel van 30 mei 1959

De raad van Peize nam op dinsdagavond 26 mei 1959 de volgende besluiten:

Namens de Landelijke Bouwmaatschappij N.V. te 's Gravenhage werd verzocht tot verkoop van 4215 m² bouwterrein aan de Schoolstraat. Het ligt in de bedoeling hier zo spoedig mogelijk 14 z.g.n. "Korbo" woningen te bouwen, n.l. 3 blokken van 4 en 1 blok van 2 woningen. (Schoolstraat 8 t/m 34.) De raad besloot tot verkoop voor de prijs van f 24.025,50.

Een ander belangrijk voorstel was de goedkeuring van een voorstel van B. en W. om een bijdrage te verlenen in de kosten tot restauratie van de windkorenmolen (Molenpad 2).

Volgens een rapport zullen de kosten van restauratie plm. f 8.500,- bedragen.

De Coöp Zuivelfabriek, die eigenaresse is van deze molen, heeft geen belang bij de bovenbouw.

De molen doet alleen maar dienst als pakhuisruimte. Daarom vindt het bestuur van de coöperatie het economisch niet verantwoord om deze hoge kosten voor haar rekening te nemen. Zij is genegen om 30% van de kosten te dragen.

De raad besloot ook 30% van de kosten voor haar rekening te nemen. Verwacht wordt dat het Rijk eveneens 30% voor zijn rekening zal nemen en dat de provincie de resterende 10% zal bijdragen.

BOUW KORTLAND

In maart 1969 is de eerste woning in het uitbreidingsplan "Kortland" in gebruik genomen. Voorafgaand aan de bouw stond onderstaand artikelje in de Hopbel van 14 september 1968.

In Kortland wordt gebouwd

Reeds enige jaren ligt het Kortland bouwrijp. Het Bouwfonds heeft diverse plannen gemaakt, maar tot bouwen kwam men niet. Dezer dagen is dit veranderd. Men is nu bezig met de bouw van de eerste woningen. Nu zullen er wel spoedig meer volgen.

De redactie van de Hopbel begon met de Hopbel van 9 november 1968 een begin te maken van een overzicht van de door de gemeente afgegeven bouwvergunningen voor de nieuwbouw in Peize. In genoemde lijst kwamen we maar liefst 8 vergunningen tegen voor woningbouw in het Kortland. Burgemeester en Wethouders deden in dezelfde Hopbel een oproep aan de inwoners van Peize om passende straatnamen voor dit uitbreidingsplan te bedenken.

Kortland heeft eerste bewoners !

Dezer dagen is de eerste woning in het uitbreidingsplan „Kortland” in gebruik genomen. Het lege uitbreidingsplan, dat velen uit Peize langzamerhand tot een obsessie was geworden, is nu verleden tijd. Meerdere woningen zijn hier nog in aanbouw, zelfs al bijna voor bewoning gereed, zodat er spoedig meerdere bewoners het Kortland bevolken.

Het Kortland, reeds lang voor
bebouwing gereed,
Kreeg steeds geen gegadigden,
zoals dat heet.

Nu is het bewoond
En is het wachten beloond.
Het gaat steeds harder, als u dat
maar weet.

De eerste bewoners waren de families:

Braamlaan 2: H.J. Hoogeweij

Eikenlaan 1: J. van Weperen

Eikenlaan 3: J. Heins en A. Suurd

Elzenlaan 2: R.J.M. Mulder

Hulstlaan 10: Mr. J. Roest

Hulstlaan 17: J.M. van Beek en E.G. Gebbink-
Artz

Hulstlaan 19: H.K. de Vries

Momenteel wonen van deze eerste bewoners
nog de dames Hoogeweij, Van Weperen en
Heins in Kortland.

Hopbel 8 maart 1969

Wordt vervolgd

***HET BESTUUR VAN DE HISTORISCHE
VERENIGING VAN PEZIE - PEIZE***

EN DE

REDACTIE VAN TIEDSCHRIFT

***WENSEN U PRETTIGE KERSTDAGEN
EN EEN GELUKKIG 2020***

